

INFORMACJA O STANIE
REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH GMINY RYPIN
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018

PODSTAWA PRAWNA

Podstawa prawna niniejszego opracowania: art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).

Spis zagadnień:

- I. Organizacja oddziałów przedszkolnych oraz szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Rypin.
- II. Czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w stosunku do dyrektorów szkół oraz nauczycieli.
- III. Sukcesy i osiągnięcia uczniów w konkursach.
- IV. Specjalna organizacja nauki i metod pracy dla dzieci objętych kształceniem specjalnym.
- V. Inne zadania z zakresu oświaty realizowane przez gminę.
- VI. Dodatkowa oferta edukacyjna dla uczniów.
- VII. Stan, wyposażenie oraz funkcjonalność obiektów oświatowych.
- VIII. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2018 r.
- IX. Nadzór pedagogiczny sprawowany przez kuratora oświaty.
- X. Finansowanie zadań oświatowych.

I. ORGANIZACJA ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH ORAZ SZKÓŁ PODSTAWOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ GMINĘ RYPIN.

Na terenie Gminy Rypin w roku szkolnym 2017/2018 funkcjonowało 1 przedszkole niepubliczne (prowadzone przez inny organ niż jednostka samorządu terytorialnego), 10 oddziałów przedszkolnych przy każdej ze szkół podstawowych oraz 6 szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Rypin. W roku szkolnym 2017/2018, w związku z realizacją reformy oświaty nie prowadzono naboru do gimnazjum.

Poniższe tabele prezentują liczbę uczniów oraz oddziałów w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Rypin.

Tabela nr 1. Szkoły podstawowe prowadzone przez JST.

Szkoła miejscowość	Szkoły podstawowe																		Liczba uczniów ogółem	Liczba oddziałów ogółem
	klasa I	liczba oddz.	klasa II	liczba oddz.	klasa III	liczba oddz.	klasa IV	liczba oddz.	klasa V	liczba oddz.	klasa VI	liczba oddz.	klasa VII	liczba oddz.	klasa II G	liczba oddz.	klasa III G	liczba oddz.		
SP Borzymin	16	1	11	1	48	3	32	2	25	1	20	1	19	1	-	0	-	0	171	10
SP Kowalki	16	1	-	0	-	0	13	1	-	0	-	0	12	1	89	3	77	3	207	9
SP Sadłowo	8	1	11	1	15	1	14	1	14	1	18	1	12	1	-	0	-	0	92	7
SP Starorypin	16	1	12	1	21	1	21	1	15	1	15	1	12	1	-	0	-	0	112	7
SP Stępowo	6	1	6	1	6	1	8	1	7	1	7	1	7	1	-	0	-	0	47	7
SP Zakrocza	3	1	5	1	5	1	8	1	11	1	11	1	3	1	-	0	-	0	46	7
Razem	65	6	45	5	95	7	96	7	72	5	71	5	65	6	89	3	77	3	675	47

Dane na podstawie SIO z dnia 30.09.2017 r.

Tabela nr 2. Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych prowadzone przez JST.

Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych						
Szkoła - miejscowość	Poniżej "0"	Liczba oddziałów	"0"	Liczba oddziałów	Ogółem liczba dzieci	Ogółem licz.oddziałów
SP Borzymin	46	2	20	1	66	3
SP Kowalki	21	0,87	3	0,13	24	1
SP Sadłowo	20	1	12	1	32	2
SP Starorypin	19	1	10	1	29	2
SP Stępowo	12	0,75	4	0,25	16	1
SP Zakrocz	11	0,55	10	0,45	21	1
Razem	129	6,17	59	3,83	188	10

Dane na podstawie SIO z dnia 30.09.2017 r.

Tabela nr 3. Przedszkole niepubliczne.

Przedszkole prowadzone przez inny podmiot niż JST						
Nazwa	Poniżej "0"	Liczba oddziałów	"0"	Liczba oddziałów	Ogółem liczba dzieci	Ogółem licz.oddziałów
Przedszkole Słoneczko	8	1	9	1	17	2

Dane na podstawie SIO z dnia 30.09.2017 r.

Poniższa tabela przedstawia liczbę zatrudnionych nauczycieli w szkołach Gminy Rypin w roku szkolnym 2017/2018. Ponadto, uwzględniono także liczbę pracowników niepedagogicznych.

Tabela nr 4. Pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez JST.

Szkoła	Liczba etatów nauczycieli	Przeciętna liczba pracowników niebędących pedagogicznymi
SP Borzymin	20,21	6
SP Kowalki	21,81	9
SP Sadłowo	13,99	3
SP Starorypin	12,72	4
SP Stępowo	9,58	3
SP Zakrocz	9,7	3
Razem	88,01	28

Dane na podstawie SIO z dnia 30.09.2017 r.

II. CZYNNOŚCI W SPRAWACH Z ZAKRESU PRAWA PRACY W STOSUNKU DO DYREKTORÓW SZKÓŁ ORAZ NAUCZYCIELI.

1) KONKURSY NA KANDYDATÓW NA STANOWISKA DYREKTORÓW SZKÓŁ

W roku szkolnym 2017/2018 nie odbyły się konkursy na stanowiska dyrektorów szkół podstawowych w Kowalkach oraz w Starorypinie Rządowym.

Wójt Gminy Rypin dokonał przedłużenia powierzenia stanowiska następującym dyrektorom:

1. Pani Beacie Nejno – dyrektorowi Szkoły Podstawowej w Kowalkach, na okres 1 roku, tj. do dnia 31.08.2019 r.
2. Pani Danucie Ciecierskiej – dyrektorowi Szkoły Podstawowej w Starorypinie Rządowym, na okres 1 roku, tj. do dnia 31.08.2019 r.

2) POSTĘPOWANIE EGZAMINACYJNE DLA NAUCZYCIELI UBIEGAJĄCYCH SIĘ O STOPIEŃ AWANSU ZAWODOWEGO NAUCZYCIELA MIANOWANEGO

Na podstawie wniosków złożonych przez nauczycieli, którzy są zatrudnieni w szkołach prowadzonych przez Gminę Rypin, Wójt Gminy Rypin przeprowadził stosowne postępowania, w wyniku których do egzaminów przystąpiło dwóch nauczycieli, którzy uzyskali stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego.

Tabela nr 5

Szkoła	Liczba nauczycieli
	05.07.2018 r.
Szkoła Podstawowa w Borzyminie	-
Szkoła Podstawowa w Kowalkach	2
Szkoła Podstawowa w Sadłowie	-
Szkoła Podstawowa w Starorypinie	-
Szkoła Podstawowa w Stępowie	-
Szkoła Podstawowa w Zakroczu	-
Razem:	2

W postępowaniach egzaminacyjnych brali udział eksperci z listy Ministra Edukacji Narodowej.

Koszt udziału ekspertów biorących udział w postępowaniu w roku szkolnym 2017/2018 wyniósł 300 zł.

III. SUKCESY I OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW W KONKURSACH.

Szkoły z terenu Gminy Rypin w roku szkolnym 2017/2018 kontynuowały rozwijanie młodych talentów, aktywizację oraz opiekę merytoryczną nad uczniami zdolnymi. Efektem tych prac były liczne sukcesy w konkursach. Poniżej zaprezentowano niektóre z nich:

Tabela nr 6

Szkoła	Osiągnięcia
Szkoła Podstawowa w Kowalkach	Dwóch Laureatów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Fizyki
Szkoła Podstawowa w Kowalkach	Laureat oraz Finalista Wojewódzkiego Konkursu Interdyscyplinarnego o Wielkich Polakach
Szkoła Podstawowa w Kowalkach	Laureat konkursu Plastycznego do PSZOK tylko krok
Szkoła Podstawowa w Kowalkach	Finalista Wojewódzkiego Konkursu Humanista Roku 2017/2018
Szkoła Podstawowa w Borzyminie	Wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny
Szkoła Podstawowa w Borzyminie	Mistrz Powiatu w Skoku w Dal
Szkoła Podstawowa w Borzyminie	Najlepszy Czwórboista w Powiecie
Szkoła Podstawowa w Zakroczu	Najlepsza Trójboistka w Powiecie
Szkoła Podstawowa w Kowalkach	Mistrz Województwa Kujawsko- Pomorskiego w pchnięciu kulą
Szkoła Podstawowa w Kowalkach	<i>Bardzo dobry</i> wynik w Międzynarodowym Konkursie Kangur Matematyczny

IV. SPECJALNA ORGANIZACJA NAUKI I METOD PRACY DLA DZIECI OBJĘTYCH KSZTAŁCENIEM SPECJALNYM.

1. UCZNIOWIE Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, posiadający aktualne orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane na podstawie ustawy Prawo

oświatowe, korzystają z oferty pomocy psychologiczno – pedagogicznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W roku szkolnym 2017/2018 do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 12 dzieci z orzeczonymi niepełnosprawnościami, w tym 10 dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Do szkół podstawowych uczęszczało 6 uczniów z orzeczoną jedną niepełnosprawnością oraz 2 uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną. Poniższa tabela przedstawia stan liczbowy uczniów niepełnosprawnych w poszczególnych szkołach, z podziałem na rodzaje niepełnosprawności.

Tabela nr 7

Szkoła	Rodzaje niepełnosprawności wśród uczniów z jedną niepełnosprawnością oraz z niepełnosprawnością sprzężoną										Razem
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	niewidomi	słabowidzący	nieślyszący	słabosłyszący	Upośledzenie w stopniu lekkim	z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym/znacznym	przewlekłe choroby	z zaburzeniami psychicznymi	z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją	z autyzmem w tym zespołem Aspergera	
SP Borzymin	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	3
SP Kowalki	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
SP Sadłowo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
SP Starorypin	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	3
SP Sępowo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
SP Zakrocz	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Razem	0	0	0	2	3	2	0	0	1	0	8

Dane na podstawie SIO z dnia 30.09.2017 r.

2. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci

W niepublicznym Przedszkolu „Słoneczko” w roku szkolnym 2017/2018 2018 objęto wczesnym wspomaganie 22 dzieci niepełnosprawnych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego.

V. INNE ZADANIA Z ZAKRESU OŚWIATY REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ.

1) ŚWIETLICE I STOŁÓWKI SZKOLNE

Gmina Rypin realizuje funkcję opiekuńczą dla uczniów w formie działalności szkolnych świetlic, które funkcjonują w każdej ze szkół na terenie gminy. Opieka podczas zajęć świetlicowych była zapewniana dla wszystkich uczniów, w szczególności dla dzieci dojeżdżających.

Uczniowie uczęszczający do szkół na terenie Gminy Rypin są objęci nieodpłatnym dożywianiem. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie codziennie otrzymywali ciepły posiłek. Obiady są przygotowywane w stołówce mieszczącej się w Szkole Podstawowej w Kowalkach, a następnie dowożone do pozostałych szkół podstawowych. Ponadto, uczniowie otrzymywali także mleko oraz owoce i warzywa w ramach realizacji zewnętrznych programów.

2) DOWOŻENIE UCZNIÓW DO SZKÓŁ

W roku szkolnym 2017/2018 dowożenie uczniów do szkół zapewniały: dwa pojazdy gminne, tj. Gimbus oraz Bus oraz zewnętrzne podmioty, z którymi podpisano umowy na podstawie przetargu (PKS Mława oraz Trans-Zar).

3) DOFINANSOWANIE KOSZTÓW KSZTAŁCENIA MŁODOCIANYCH PRACOWNIKÓW

W związku z wnioskami pracodawców, Wójt Gminy Rypin przyznał środki na dofinansowanie kształcenia młodocianych pracowników. Zostały one przekazane przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego, z pomocą Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy. W 2017 roku wydano 22 decyzje (21 pozytywnych oraz 1 negatywna), przyznające łączną kwotę wsparcia w wysokości 159 038,61 zł.

4) EGZEKWOWANIE REALIZACJI OBOWIĄZKU NAUKI

Po ukończeniu szkoły podstawowej gmina kontroluje spełnianie obowiązku nauki przez młodzież zamieszkałą na jej terenie.

W oparciu o dokumentację z ewidencji ludności, informacje uzyskane ze szkół ponadgimnazjalnych oraz prowadzone postępowania wyjaśniające, dokonywana jest weryfikacja danych.

W roku szkolnym 2017/2018 młodzież w wieku 16-18 lat, spełniała obowiązek nauki: w szkołach ponadgimnazjalnych, przez realizację przygotowania zawodowego u pracodawcy, a także przez uczęszczanie do szkoły w kraju, w którym przebywają.

W wyniku prowadzonych czynności wyjaśniających ustalono, że w stosunku do trzech osób nieznanymi w miejscu zameldowania na terenie Gminy Rypin nie było możliwości zweryfikowania informacji na temat spełniania obowiązku nauki. Trzech uczniów nie spełniało tego obowiązku.

5) DOKSZTAŁCANIE NAUCZYCIELI

Każdego roku Gmina Rypin w budżecie zapewnia środki na dofinansowania kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, proporcjonalnie do liczby etatów w danej placówce. W roku kalendarzowym 2018 zarezerwowano 54 276 zł na ten cel. W związku z dynamicznie zmieniającą się sytuacją oświatową – wychodząc naprzeciw oczekiwaniom nauczycieli oraz dyrektorów szkół – Gmina Rypin nie określała w sposób odgórny preferowanych form oraz kierunków doskonalenia zawodowego, wierząc, że najlepsze decyzje podejmą sami nauczyciele oraz dyrektorzy w oparciu o obserwowane i zgłaszane potrzeby w danej placówce.

6) DOTACJA DLA JEDNOSTKI OŚWIATOWEJ PROWADZONEJ PRZEZ PODMIOT INNY NIŻ JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Gmina Rypin dotuje funkcjonujące na terenie gminy Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko”. Kwota dotacji kształtuje się następująco:

1. IX-XII 2017 – 318 854,62 zł
2. I-VI 2018 – 530 216,44 zł

VI. DODATKOWA OFERTA EDUKACYJNA DLA UCZNIÓW

Gmina Rypin jest aktywnym uczestnikiem rządowych programów edukacyjnych, mających na celu wyrównywanie szans oraz doskonalenie bazy oświatowej. W roku szkolnym 2017/2018 gminne szkoły brały udział w następujących Programach:

- 1) Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa – finansowe wsparcie dla szkół, poprzez wzbogacenie zasobów bibliotecznych.
- 2) Rządowy program rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych – „Aktywna tablica” – zapewniający dostęp do nowoczesnego sprzętu multimedialnego – aktywne monitory, projektory, które wzbogacają ofertę edukacyjną naszych szkół, zachęcają do nauki oraz rozbudzają kreatywność wśród dzieci.
- 3) Ogólnopolska Sieć Edukacyjna OSE – dostęp do szybkiego, światłowodowego Internetu w placówkach oświatowych.
- 4) Programy Mleko oraz owoce w szkole – wspierające właściwy rozwój młodych organizmów poprzez odpowiednie odżywianie.
- 5) Program „MegaMisja” – wsparcie uczniów oraz kadry w rozwijaniu umiejętności cyfrowych.

- 6) Projekt edukacyjny „Szkoła Jutra” – realizowany w powiecie rypińskim projekt rozwijający kompetencje kluczowe, wspierający rozwój edukacji w obszarach nauk przyrodniczych, przedmiotów ścisłych, nauki programowania.

VII. STAN, WYPOSAŻENIE ORAZ FUNKcjONALNOŚĆ OBIEKTÓW OŚWIATOWYCH.

1) SPRZĘT

Nieustannie dążymy do tego, by nasze szkoły były nowoczesne, wyposażone w liczne pomoce dydaktyczne/edukacyjne, ale i przyjazne dla dzieci. Uczniowie korzystają m.in. z komputerów, interaktywnych monitorów, sprzętu multimedialnego, który ułatwia im proces nauki, a także nieustannie uzupełnianych zasobów materiałów edukacyjnych.

2) REZERWA CZĘŚCI OŚWIATOWEJ 0,4% NA ROK SZKOLNY 2017/2018

W roku szkolnym 2017/2018 Gminie Rypin udało się pozyskać dodatkowe środki z rezerwy 0,4% części oświatowej subwencji ogólnej na wyposażenie w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w dwóch szkołach: Szkole Podstawowej w Sadłowie (4 683 zł) oraz w Szkole Podstawowej w Stępowie (4 874 zł). Ponadto, otrzymaliśmy również środki na doposażenia pomieszczenia oraz utworzenia świetlicy dla dzieci młodszych w Szkole Podstawowej w Kowalkach w wysokości 35 000 zł.

3) BIEŻĄCE REMONTY

Dbając o bezpieczeństwo oraz komfort uczniów, nauczycieli oraz obsługi przebywającej w budynkach naszych szkół, regularnie przeprowadzamy remonty oraz inwestycje. W roku szkolnym 2017/2018 dokonano m.in. wymiany instalacji elektrycznej oraz malowania pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Borzyminie, przeprowadzono kompleksowy remont oraz adaptację pomieszczeń w Szkole Podstawowej w Kowalkach, poprawy nawierzchni brukowej w otoczeniu Szkoły Podstawowej w Zakroczu, tworząc parking, wpływający na estetykę, funkcjonalność oraz na bezpieczeństwo, malowania klasopracowni w Szkole Podstawowej w Starorypinie Rządowym, wymiany stolarki drzwiowej w Szkole Podstawowej w Stępowie.

VIII. WYNIKI EGZAMINU GIMNAZJALNEGO W 2018 r.

Egzamin gimnazjalny w roku szkolnym 2017/2018 został przeprowadzony w dniach od 18 do 20 kwietnia 2018 roku. W całym kraju do egzaminu przystąpiło około 350 tys. uczniów klas trzecich. Egzamin składał się z trzech części – humanistycznej (zadania z zakresu języka polskiego oraz historii i wiedzy o społeczeństwie), matematyczno – przyrodniczej (przedmioty: biologia, fizyka, chemia, geografia i matematyka) oraz języka obcego nowożytnego (poziom podstawowy lub poziom podstawowy i rozszerzony).

Tabela nr 8

Średnie procentowe wyniki egzaminu gimnazjalnego 2018 r.

Zakresy/ wyniki	język polski	historia	matematyka	przedmioty przyrodnicze	angielski podstawowy	angielski rozszerzony	niemiecki podstawowy	niemiecki rozszerzony	rosyjski podstawowy
SP Kowalki	65	53	54	52	82	66	53	31	49
Stanin szkoły	5	4	6	5	7	Nie określa się	6	Nie określa się	Nie określa się
Powiat	64	54	45	48	55	38	52	32	56
Województwo	66	56	49	53	65	49	46	35	52
Kraj	68	59	52	56	68	52	52	42	61

IX. NADZÓR PEDAGOGICZNY SPRAWOWANY PRZEZ KURATORA OŚWIATY.

Poniższa tabela przedstawia kontrole przeprowadzone w roku szkolnym 2017/2018 przez Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty w placówkach prowadzonych przez Gminę Rypin.

Tabela nr 9

Szkoła	Zakres kontroli	Temat kontroli
Szkoła Podstawowa w Kowalkach	Kontrola doraźna	Dokumentacja dot. oceniania, klasyfikowania, promowania uczniów (m.in. statut oraz dzienniki lekcyjne szkoły).
Szkoła Podstawowa w Sadłowie	Kontrola planowa	Zgodność z przepisami prawa przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego do przedszkoli na rok szkolny 2018/2019
Szkoła Podstawowa w Borzyminie	Kontrola planowa	Ocena prawidłowości zapewnienia warunków i organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych w szkołach ogólnodostępnych

X. FINANSOWANIE ZADAŃ OŚWIATOWYCH.

Szczegółowe rozliczenie poniesionych wydatków stanowiło i stanowić będzie treść sprawozdania z wykonania budżetu gminy za rok budżetowy 2017 i 2018.

Wójt Gminy Rypin

/-/

dr inż. Janusz Tyburski